

Rokovali agropotravinárske samosprávy V4 v Budapešti

Slovenskí, českí, maďarskí a poľskí poľnohospodári a potravinári odmietajú pripravované zmeny, ktoré oznámila Európska komisia v budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ a Viacročnom finančnom rámci po roku 2027. Ešte pred letom oznámené návrhy týkajúce sa výroby európskych potravín vážne ohrozia potravinovú bezpečnosť EÚ, konkurencieschopnosť producentov potravín a v neposlednom rade aj zdravie spotrebiteľov. Výsledkom dvojdňového rokovania v Budapešti je nielen spoločné podpísané komuniké, ale aj oficiálny list zaslaný na dánske predsedníctvo Rady EÚ, ministrov poľnohospodárstva a stále zastúpenia EK v členských krajinách. List k 25. septembru podpísalo sedem krajín EÚ vrátane krajín V4. Žiadajú o okamžité stiahnutie nedávno predstaveného Viacročného finančného rámca, Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) EÚ na roky 2028-2034 a prepracovanie týchto dokumentov.

Prvý deň rokovania

Dvojdňové pracovné rokovanie agropotravinárskych samospráv krajín V4 vyzdvihlo súdržnosť štyroch samospráv, ktorá je mimoriadne podstatná práve v čase pripravovaných zmien. Slovenská, česká, maďarská a poľská delegácia vyjadrili rovnaké obavy zo zhoršenia konkurencieschopnosti európskej a teda aj národnej výroby potravín. Nižší objem finančných zdrojov, možné zlúčenie dvojpilierovej Spoločnej poľnohospodárskej politiky v budúcom programovom období vytvára obrovské riziko produkčnej stability. Kolísavé ceny hlavných rozhodujúcich komodít, dôsledky meniacej sa klímy, globálne nástrahy trhov – to všetko vytvára tlak na producentov potravín.

Aj preto sa úvodný deň dvojdnového zasadnutia V4 týkal výmeny informácií o situácii na trhoch v jednotlivých krajinách.

Trhové informácie

Poliaci za najťažšiu situáciu na ich trhu označili vývoj v sektore obilnín. Ceny sú nízke, v čase rokovania V4 v Budapešti sa cena za tonu pšenica pohybovala na úrovni 150 eur. Poliaci potvrdili dobré úrody obilnín, ktoré síce neboli rekordnými, ale priniesli slušný objem produkcie, čo je v ostrom kontraste s nízkymi cenami aj ostatných druhov obilnín za dosiahnutú úrodu.

„Trhy sú veľmi citlivé vzhľadom na obchodnú dohodu medzi Latinskou Amerikou a Európskou Komisiou - Mercosur. Máme obavy pred kosením kukurice. Očakávame síce dobrú úrodu a nízke ceny, bude problém úrodu predať,“ hovoril o obavách viceprezident Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska Robert Nowak.

Podľa predsedu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andreja gajdoša sú na Slovensku víťazi tí, ktorí zazmluvnili úrodu ešte pred jej zberom a stihli ju pozbierať pred dažďami počas leta. „Ceny úplne odrážajú nálady na trhoch, nehovoriac o slintačke a krívačke, kde stále ešte nemáme ani len prvý impulz z Európskej komisie, že by mohlo dôjsť k odškodneniu nedepopulovaných chovov,“ dodal A. Gajdoš.

Aj v Českej republike komplikovali a predlžovali žatvu letné časté dažde. Úrodu hodnotia českí pestovatelia ako dobrú. Sprevádzali ju vyššie náklady na produkciu, vyšší nájom za pôdu. Otázka rentability a neistoty na trhu je témou aj u našich západných susedov.

„Problém s rentabilitou vnímame nielen pri obilninách, ale aj pri repke. Máme málo takých podnikov, ktorí sú po tohtoročnej úrode týchto plodín ziskoví. Nízke ceny vnímame aj pri cukrovej repe a zemiakoch. Svoju činnosť u nás skončil jeden cukrovar kvôli dovozu lacného cukru z Ukrajiny trasou cez Bulharsko. Pozorujeme silný tlak dovozov zemiakov najmä z Beneluxu, kde výrazne navýšili pestovateľské plochy a aj z Nemecka, odkiaľ sa k nám vozia lacné a nekvalitné zemiaky. Nefungujú nám teda ani obilniny, ani olejniný a ani okopaniny. Českí poľnohospodári tak nevedia, čo vlastne majú pestovať. Čiastočne môžu byť dnes spokojní len ovocinári,“ vymenoval prezident Agrárnej komory ČR Jan Doležal.

V Maďarsku mali výborné úrody pšenice, za to s kukuricou a slnečnicou nebudú spokojní vzhľadom na veľmi nízke výkupné ceny.

„Výmera zemiakov sa nám znížila na štvrtinu za ostatných 5 rokov. Majú veľmi nízku cenu, domáca produkcia je nepredajná. Potvrdzujeme veľké problémy aj v oblasti okopanín a obilnín, ktoré už začínajú ohrozovať našu schopnosť exportovať,“ uviedol Tibor András Cseh, viceprezident Maďarskej poľnohospodárskej komory.

Otvorenie OMÉK

Delegácie štyroch agropotravinárskych samospráv sa zúčastnili slávnostného otvorenia maďarskej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy OMÉK 2025. Slávnostný otvárací ceremoniál, prehliadka pavilónov a miestnej produkcie potravín vrátane ich ochutnávky boli zaujímavým spestrením rokovacieho dňa. Aj Maďari majú svoj národný veľtrh v septembri, tentokrát už išlo o 82. ročník tejto výstavy.

Druhý deň rokovania v Maďarskom parlamente

Diskusiou s podpredsedom Maďarského parlamentu Jakabom Istvánom pokračoval druhý deň zasadnutia V4 v Budapešti. Delegácia rokovala v historických priestoroch Maďarského parlamentu. Venovala sa rizikám európskych trhov, ktoré vnímajú slovenskí, českí, maďarskí a poľskí predstavitelia samospráv V4.

Zaujímavý príspevok do diskusie mal zástupca Maďarskej poľnohospodárskej komory György Endrődi, ktorý pracuje v Bruseli ako lobista maďarských poľnohospodárov. Týkal sa pripravovaných obchodných dohôd Európskej komisie s tretími krajinami, resp. zoskupeniami tretích krajín.

V prípade Mercosuru sa o dohode rokuje už viac ako 15 rokov. Zdlhavé rokovania súvisia podľa maďarského lobistu s tým, že ani štyri krajiny Latinskej Ameriky sa nedokážu ani medzi sebou dohodnúť kvôli častým politickým zmenám. Riziká vyplývajúce z tejto obchodnej dohody môže znásobiť aj možný vstup Ukrajiny do Európskej únie. Európske spoločenstvo, jeho trhy a producenti potravín budú reagovať aj na ďalšie pripravované dohody s USA.

„Neveríme, že sa sem nebudú dovážať produkty, ktoré nevyhovujú európskym normám. Navyše, Únia začína rokovania aj s Indiou, Mexikom, Thajskom, Austráliou a ďalšími krajinami. Očakávame v budúcnosti zásadné zmeny na trhoch, preskupenie tovarov a vplyv na súčasných producentov v Únii. Ak si chceme nájsť nové trhy, tak niekoho z nich musíme vytlačiť. V čom sme dobrí, je kvalita a welfare, no nedokážeme sa vyrovnáť svetovým cenám, nedokážeme vytlačiť produkty z tretích krajín a nedokážeme konkurovať ázijským a čínskym cenám. Základom je, aby EÚ systematickou prácou vytvorila taký legislatívny rámec pre agropotravinárstvo, ktorý ochráni európskych potravinárov. Tretie krajiny sa tešia tomu, ako vysoko sme my v EÚ položili latku na agropotravinu, lebo oni tieto požiadavky nemusia spĺňať. A v tom je základ problému,“ zdôraznil György Endrődi.

Z prijatého komuniké

Účastníci budapeštianskeho rokovania pripravili oficiálne komuniké, do ktorého zapracovali svoje zásadné obavy z aktuálnej situácie na trhoch v prepojení na neistoty vyplývajúce z obchodných dohôd. Európskej únie.

„Pokiaľ ide o výrobky pochádzajúce z krajín Mercosuru a Ukrajiny, považujeme nerovnaké podmienky hospodárskej súťaže za nespravodlivé. Každý, kto chce vstúpiť na trh EÚ, musí spĺňať prísne výrobné normy Európskej únie, pričom výrobky, ktoré nespĺňajú požiadavky na bezpečnosť potravín, predstavujú vážne riziko aj pre spotrebiteľov. Vnútroň trh EÚ nemôže zostať donekonečna otvorený pre výrobky, ktoré nepodliehajú rovnakým predpisom ako tovar EÚ. My, krajiny V4, spoločne podporujeme všetky celoeurópske demonštrácie týkajúce sa dohody Mercosur.

Zatiaľ čo naši poľnohospodári musia dodržiavať prísne predpisy EÚ týkajúce sa životného prostredia,

dobrych životných podmienok zvierat a bezpečnosti potravín, výrobcovia dovážaných produktov z Ukrajiny, Južnej Ameriky alebo severnej Afriky často používajú pesticídy a technológie, ktoré sú v našej krajine už dávno zakázané. To je nielen nespravodlivé voči poľnohospodárom, ale vyvoláva to aj vážne problémy v oblasti ochrany spotrebiteľa, verejného zdravia a zdravia zvierat. Okrem zavádzania spotrebiteľov by to z dlhodobého hľadiska mohlo viesť aj k strate potravinovej suverenity. Kontrolné mechanizmy, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii a ktoré boli načrtnuté pre Európsku úniu, by v praxi nezabezpečili účinnú kontrolu, preto je vzhľadom na tento postup vážne ohrozená aj rovnosť hospodárskej súťaže.

Považujeme za neprijateľné, aby Európska komisia naďalej považovala poľnohospodárstvo EÚ za tromf pri obchodných rokovaniach s krajinami ako Mercosur, USA alebo Mexiko. Citlivé poľnohospodárske odvetvia, ktoré sú už teraz pod tlakom v dôsledku neistoty týkajúcej sa budúcnosti SPP a VFR, by v dôsledku toho mohli byť vystavené neúnosným kumulatívnym účinkom.

Výzvy, ktoré sú pred nami - ako napríklad nový sedemročný rozpočet, formovanie nových regulačných rámcov EÚ a "ďalší rozvoj" spoločnej poľnohospodárskej politiky - sú všetko otázky, ktoré sa priamo dotýkajú našich sektorov a skutočne predstavujú hrozbu, proti ktorej musíme v záujme našich poľnohospodárov a našich krajín vystupovať. Musíme prekonať prístup, ktorý bagatelizuje a marginalizuje záujmy poľnohospodárstva!

Vzhľadom na to sú naše komory spolu s ďalšími európskymi organizáciami poľnohospodárov plne pripravené zorganizovať na jeseň v Bruseli demonštráciu. Vyzývame COPA-COGECA, aby tieto snahy svojich členov podporila prostriedkami, ktoré má k dispozícii. Na zasadnutí predsedníctva COPA-COGECA, ktoré sa uskutoční koncom septembra, preto krajiny V4 očakávajú predloženie dôkladne pripravenej koncepcie, aby sme mohli spoločne komunikovať a demonštrovať na podporu našej spoločnej veci, európskych poľnohospodárov a európskeho vidieka na základe dobre premyslenej a odborne podloženej stratégie.

Účastníci sa dohodli, že ďalšie stretnutie poľnohospodárskych komôr V4 sa uskutoční v dňoch 4. a 5. decembra 2025 na Slovensku.

Dokumenty na stiahnutie

- [Komuniké V4 - celé znenie](#) (0.09 MB, DOCX)